

Таким чином, організація навчального діалогу є ефективною не лише в плані пізнання нового знання, а й не меншою мірою в активізації учасників в ігровій діяльності, створенні довірливої психологічної атмосфери.

Список використаних джерел

1. Budnyk O. Motivation of Students to the Professional Pedagogical Activities. *Scientific Bulletin of Chelm. Section of Pedagogy*, 1(2018), 55-65. [online]. Режим доступу: <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.desklight-be55418b-854b-4b62-9d82-75a65bd087ac> [Дата звернення 17 лютого 2019].
2. Гройсман А.П. Проблемы ролевой психологии. Психологические механизмы регуляции социального поведения. М.: Наука, 1979. С.175-204.
3. Капська А.Й. Гра як активний метод навчання студентів майстерності слова. Рідна школа, 1991. №10. С.71-73.
4. Пахомова О.Л. Диалогічне спілкування в контексті професійного становлення психолога [online]. Режим доступу: <http://intkonf.org/pahomova-ol-dialogichne-splukuvannya-v-konteksti-profesijnogo-stanovlennya-psihologa/> [Дата звернення 20 лютого 2019].

Моравецький Остап Михайлович

Львівський національний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: Дахній Андрій Йосипович, кандидат філософських наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

НАУКОВА РАЦІОНАЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Очевидно, що образно-символічне мислення можна характеризувати як предтечу та підставу дискурсивного, раціонального мислення. Раціональність є характерною рисою і переднаукового знання, вона поєднує в собі натурфілософське пояснення процесів спостережуваної дійсності з філософським розумінням сутності самих цих процесів.

Пошук раціональних елементів наукового дослідження, виявлення типів наукової раціональності, побудова наукової картини світу – все це передбачає необхідність філософського обґрунтування найбільш ефективних способів пізнання. Разом з тим важливо з'ясувати прояв таких когнітивних механізмів інтелектуальної діяльності людини, які сприяють реалізації та розкриттю її творчого потенціалу.

Поява і подальше формування науки в її новоевропейському вигляді передбачає зміну раціональності, яка визначається як класична або закрита раціональність. Реальний процес пізнання не може бути описаний повною мірою в рамках цієї раціональності, тому необхідний вихід за її межі. Розуміння раціональності як відкритої структури дозволяє розглядати прояв позараціонального в пізнанні як його конструктивний елемент.

Еволюція раціональності пов'язана із розвитком форм і способів пізнання, де образно-символічне мислення передує становленню дискурсивного мислення, зберігаючи в пізнанні елементи цих типів мислення.

Основні ідеї концепції європейського раціоналізму сходять до *давньогрецької філософської* думки, яка поєднує в собі міфологічне і раціональне. Міфологічне мислення володіє власною раціональністю, розкриваючись через власні поняття досвіду систематичного впорядкування уявлень про світ і його гармонію. Це створює умову для реалізації логосу (раціональності) в якості нової форми упорядкування та осмислення світу. У філософських поглядах Геракліта, Парменіда, Платона, Аристотеля широко використовується мова образів, поряд з утвердженням переваг розуму, діяльність якого описується за допомогою натурфілософських категорій, метафор і парадоксів. Причому розуміння життя часто постає як осягнення руху. Так, Геракліт виходить з того, що життя, природа і суспільство пронизані рухом. Він мислить образами, у нього всюди використовується метафора, образ, і, на відміну від Парменіда, він слідує не стільки логіці, скільки інтуїції, передбачаючи справжню суть речей. Геракліт вперше говорить про безсвідоме, надаючи йому значення загальності.

Таким чином, питання про раціональність в цьому контексті ставилося у зв'язку з продукуванням правильних рішень на підставі здорового глузду і буденного знання. При такому раціональному поясненні підстав наукового знання особливу роль мають надраціональні, інтуїтивні елементи пізнання.

Автор терміну «європейський раціоналізм», польський філософ і логік Анджей Гжегорчик, першим з сучасних філософів проводить систематичний аналіз співвідношення форм мислення і пізнання в контексті генезису європейської культури, засновуючи цю концепцію на тих способах мислення, які характеризуються як поворотні у європейській філософській думці. Він характеризує феномен європейського раціоналізму як внутрішнє протікання інтелектуального життя цивілізації середземноморського ареалу, що стала колыскою європейської культури. Основою його міркувань є раціональність, що розуміється як логічність, послідовність міркувань і обґрунтованість суджень.

Концепція європейського раціоналізму передбачає особливе співвідношення раціональних і позараціональних форм пізнавальної діяльності, яке яскраво проявляє себе на етапі становлення переднаукового знання.

Науковці виділяють конкретні етапи наукового пізнання: стадія критики, з'ясування найбільш актуальної проблематики; дотримання певної дослідницької програми (парадигми); визначення практичної спрямованості майбутніх результатів дослідження; введення нових понять, нових проблем і обґрунтування нових підходів і методів, адекватних досліджуваному об'єкту. Все це відповідає методології наукового дослідження, яка склалася і підтвердила свою ефективність. Так, Б. В. Пружинін характеризує еволюцію наукового знання як пізнавальні ситуації, які послідовно змінюють одна одну. При цьому він підкреслює, що «немає ніякого іншого способу зробити це, крім виявлення тих змістовних передумов пізнавальної діяльності, які лежать поза методологічною свідомістю цієї науки, тому не потрапляють під дію її нормативної структури, але які все ж впливають на зміст знання, обумовлюючи його конкретний вид» [4, с. 18].

Список використаних джерел

1. Кримський, СБ., 2003. 'Запити філософських смислів', К.: ПАПАПАН, 240 с.
2. Мельник, ВП., 2013. 'Наукове пізнання: когнітивний та соціокультурний аспекти', Записки наукового товариства ім. Шевченка, Том ССLXV, Львів, с. 295-311.
3. Поппер, К., 1983. 'Логика и рост научного знания', Избранные работы, М.: Прогресс, 605 с.
4. Пружинин, БВ., 2007. 'Проблемы методологии естественных наук. Методологическое исследование науки: историко-типологический очерк', Философия науки. Методология и история конкретных наук, М.: Канон РООИ «Реабилитация», с. 10-31.

Бірюкова Влада Володимирівна

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Науковий керівник: Мкртчян Оксана Альбертівна, кандидат педагогічних наук, доцент *Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА

Одним із пріоритетних напрямків діяльності сучасних вітчизняних університетів є підготовка нового покоління педагогічних кадрів, здатних забезпечити високий рівень освіти, виховання й розвитку підростаючого покоління. Здатність студентів застосовувати знання в реальній життєвій ситуації, є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти.

Сучасна система освіти – це мережа підрозділів у вищих навчальних закладах, які здійснюють підготовку педагогічних кадрів для роботи з дітьми з порушеннями в розвитку. Використовуються інноваційні технології навчання, що забезпечують поетапність, спадкоємність і системність процесу навчання фахівця. Так, в процесі підготовки у студентів формуються уявлення про обрану професію, вони опановують методиками роботи з дітьми, які нормально розвиваються та з дітьми з особливими потребами.

За час навчання у студента формуються загальнокультурні компетенції, професійні компетенції і спеціальні компетенції, які є базовими у підготовці вихователя-логопеда: знання клінічної та психолого-педагогічної характеристики осіб з вадами мовлення; здатність здійснювати диференційований вибір корекційних методик і проводити логопедичну роботу з особами, які мають порушення мовлення; здатність проектувати індивідуальні корекційні програми для осіб з вадами мовлення; здатність складати рекомендації щодо профілактики порушень мовлення у дітей та підлітків; здатність розуміти зв'язок громадського і сімейного виховання, особливості відносин в сім'ях, де виховуються діти з порушеннями психофізичного розвитку.

В останні роки збільшується кількість дітей, які потребують спеціальної допомоги, розширюється мережа освітніх установ, що надають спеціальну допомогу, таким чином, підвищується попит на випускників дефектологічних факультетів. У підготовці корекційних педагогів важлива фундаментальність освіти, що передбачає наявність в навчальному плані загальних гуманітарних і соціально-економічних дисциплін, загальних математичних і природничо-наукових дисциплін, загально-професійних дисциплін.

Для вихователя-логопеда однією з важливих професійних компетенцій є комунікативна компетенція: володіння технікою мови, риторичними прийомами, практикою аргументації і ведення суперечки; доцільне використання понятійно-категоріального апарату; дотримання мовної дисципліни; використання невербальних засобів – все це характеризує і визначає професійну успішність вихователя. Портрет логопеда формується протягом усієї професійної діяльності і створюється на міцній основі наукового знання, протягом досить тривалого періоду в навчанні та на різних етапах практичної діяльності. Важливою умовою формування комунікативної компетенції є створення умов для розвитку високої мотивації до читання, вміння аналізувати прочитані тексти, оволодіння глибокими знаннями в галузі сучасної літератури, вміння застосовувати навички філологічного аналізу тексту з метою відпрацювання професійних навичок, активне прагнення до становлення власної особистості як професійно-педагогічно компетентного педагога-логопеда.